

Maturitní témata profilové části ústní zkoušky z občanského a společenskovedního základu

školní rok 2023/2024

1. Stát a státověda
  - teorie vzniku státu, rysy a funkce státu, formy a druhy státu, národ
2. Politické ideologie a politické strany
  - ideologie a jejich funkce, liberalismus, konzervatismus, socialismus, marxismus, nacionalismus, fašismus, nacismus, feminismus, environmentalismus
  - rysy a funkce politických stran, rozdíly mezi levicí a pravicí, odlišnost od politických hnutí
3. Právní stát
  - Ústava ČR
  - dějiny ústavnosti od r. 1918
  - lidská práva
4. Právo soukromé
  - rodinné – manželství, určování otcovství, náhradní rodinná péče
  - pracovní – vznik a zánik pracovního poměru, pracovněprávní podmínky
  - občanské právo – vlastnictví, smlouvy, dědictví; průběh občanského soudního řízení
5. Trestní právo
  - trestný čin, okolnosti vylučující trestnost, druhy trestů
  - subjekty trestního řízení a jeho průběh
6. Hlubinně orientované směry v psychologii
  - S. Freud, C.G. Jung, A. Adler, K. Horneyová
7. Behaviorální a existenciální směry v psychologii
  - behaviorismus, A. Maslow, V. Frankl
8. Psychologie osobnosti
  - schopnosti a inteligence, temperament, charakter, motivace
9. Psychopatologie I.
  - stres a psychohygienu
  - úzkostné poruchy, afektivní poruchy
10. Psychopatologie II.
  - schizofrenie, poruchy osobnosti
  - závislosti, poruchy příjmu potravy
11. Sociální komunikace
  - sociální komunikace verbální a neverbální, asertivní
  - reklama
12. Socializace
  - sociální učení
  - role, normy, hodnotová orientace
13. Sociální skupiny
14. Sociologický výzkum
15. Problémy současné společnosti
  - sociální deviace a patologie
16. Tržní ekonomika
  - charakteristika tržní ekonomiky
  - hlavní pojmy – nabídka, poptávka, ekonomický zisk
  - zásahy státu do fungování tržní ekonomiky – regulace cen, nedokonalá konkurence
17. Úloha peněz v ekonomice
  - vznik peněz – směna zboží, druhy a formy peněz
  - funkce peněz v ekonomice, likvidita
  - inflace – definice, měření, příčiny a důsledky

18. Podnikání a investice

- podnikatel a podnikání, obchodní společnosti
- živnost – ohlašovací a koncesované živnosti
- finanční plánování a možnosti investování peněz

19. Hospodářská politika státu

- cíle hospodářské politiky státu – magický čtyřúhelník
- fiskální, monetární, měnová a důchodová politika
- státní rozpočet a daňová soustava

20. Transformace české ekonomiky a její začlenění do světové

- výchozí situace a zahájení transformačního procesu, Scénář ekonomické reformy
- privatizace, liberalizace cen a zahraničního obchodu
- hodnocení výsledků transformačního procesu

21. Místo filosofie ve spektru společenských věd- pojem filosofie a jeho proměny v dějinách

- údiv a otázka, problematizace každodennosti, řeč a rozhovor
- vznik filosofie z mýtu, mythos a logos, pojmové a logické myšlení, diskurs
- filosofie a náboženství
- filosofie a věda, „Krise evropských věd“

22. Hlavní filosofické disciplíny a jejich ustavení v antice

- metafyzika a ontologie- ontologie, noetika, etika, antropologie, politika
- Platón jako „kníže evropské filosofie“, Pravda, Dobro, Krása
- Aristotelova kritika, zrod logického diskursu
- sofistický relativismus

23. Problém bytí:

- kosmologie: presokratikové a otázka po principu (arché pantón), hylozoismus
- existence vnějšího světa, realismus, fenomenalismus, materialismus, idealismus (spiritualismus)
- solipsismus, dualismus, subjekt-objektový rozštěp
- jsoucno a bytí, ontologická diference (M. Heidegger)
- (logický) pozitivismus: metafyzika jako pseudoprotblém

24. Problém poznání: gnoseologie, noetika, epistemologie

- hlavní problémy teorie poznání:
- předmět poznání, problém transcendence
- hranice poznání, problém pravdy (alétheia), verifikace, agnosticismus, probabilismus
- způsoby poznání: empirismus, racionalismus, intuitivismus, rozum a víra
- korespondenční teorie pravdy a možné námitky proti ní
- objektivní a subjektivní pravda, relativita pravdy: sofisté, pragmatismus, postmodernismus
- je celkové (historické) poznání kumulativní?, věda a filosofie, pozitivismus, scientismus

25. Problém jednání: etika, mravnost a morálka

- vymezení pojmů, etika a právo
- determinismus, svobodná vůle jako předpoklad mravnosti, intence a opus, svoboda a odpovědnost
- dobro a zlo, svědomí a výchova, Sokrates, Tomáš Akvinský, Kant, Hegel, teodicea
- ctnost: Platón, Aristoteles, Tomáš, axiologie a teorie hodnot
- štěstí a smysl života, hedonismus, eudaimonismus, Epikuros, stoa, skepticizmus, křesťanská etika
- Kant, autonomní a heteronomní morálka, kategorický imperativ
- kritika tradiční etiky: libertinismus (de Sade), Marx, Nietzsche, Freud, Wittgenstein,
- existencialismus
- postmoderní moralita, liberalismus